

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОЦЕСІВ СИСТЕМНОГО УПРАВЛІННЯ

*Рудченко О.О., Шпильовий В.Д., Школяр С.П.
Полтава, Україна*

Системне управління (СУ) охоплює комплексний підхід до управління діяльністю в організації, використовуючи системні принципи та практики [1, 2]. Воно має на меті оптимізувати ефективність і досягнення організаційних цілей через інтегроване та цілісне управління ресурсами, процесами, технологіями та людьми. Основні положення системного управління включають наступне [3].

Процес інтеграції. Синхронізація всіх компонентів діяльності для досягнення єдиної мети. Це означає, що різні функціональні групи працюють разом, щоб вирішувати проблеми та використовувати можливості більш ефективно.

Процес системного мислення. Підхід, який оцінює діяльність як цілісну систему, а не як сукупність окремих частин. Це допомагає керівникам виявляти зв'язки між різними елементами діяльності та оцінювати потенційний вплив змін в одній частині на інші частини системи.

Процес адаптивного управління. Здатність системи швидко адаптуватися до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі. Воно вимагає гнучкості в плануванні та виконанні, а також здатності до навчання та ітераційного поліпшення.

Процес управління стейкхолдерами. Важливий компонент системного управління, що передбачає ідентифікацію, аналіз та залучення всіх заінтересованих сторін на всіх етапах діяльності. Ефективне управління стейкхолдерами допомагає забезпечити підтримку діяльності та мінімізувати ризики.

Процес управління ризиками. Процес ідентифікації, оцінки та мінімізації ризиків, асоційованих з діяльністю організації. Системне управління дозволяє керівникам ефективно передбачати потенційні проблеми та розробляти стратегії їх вирішення.

Процес управління змінами. Здатність впроваджувати та керувати змінами в процесі провадження діяльності, враховуючи як внутрішні, так і зовнішні впливи. Це включає планування, спілкування та моніторинг змін для забезпечення гладкого переходу та мінімізації негативного впливу на організацію.

Процес постійного поліпшення. Процес неперервного вдосконалення управлінських практик та процесів в рамках системного управління. Це включає збір зворотного зв'язку, аналіз даних та впровадження поліпшень для підвищення ефективності та результативності управління діяльністю.

Системне управління вимагає інтеграції знань із різних дисциплін, включаючи інженерію, фінанси, маркетинг та людські ресурси, для створення координованої та ефективної системи управління, що може адаптуватися до

змінних умов і досягати стратегічних цілей організації. Обслуговування середовища системного управління передбачає використання системного підходу для ефективного розуміння, планування та контролю діяльності в рамках організації. Системний підхід до вирішення проблем базується на системному мисленні, де спочатку визначається загальна структура, потім здійснюється охоплення суб'єкта як системи (набір різних елементів, які пов'язані один з одним і функціонують як органічна структура), і виявляються взаємозв'язки між елементами, що утворюють систему, з наступним конкретним розглядом її деталей.

Системний підхід прагне сформулювати не лише деталі діяльності, але й питання, які потрібно вирішити в ході її провадження в цілому, та його обсяг, включаючи результати та структуру послуг. Це дозволяє планувати та управляти діяльністю ефективніше, уникаючи неясностей або несподіваних подій, які можуть виникнути.

Цей підхід включає системний аналіз, системну інженерію та системне управління. Системний аналіз допомагає аналізувати запропоновану систему та вивчати, що потрібно зробити та як вимоги можуть бути виконані найбільш прийнятним способом. Системна інженерія забезпечує інтегративний інженерний процес для охоплення та опису місії діяльності, проектування вбудованого середовища, апаратного та програмного забезпечення як систему, розділення цього на компоненти та інтеграцію всього компоненту у повністю функціонуючу систему. СУ здійснює процес управління системним підходом з урахуванням обмежень організаційної стратегії, місії, бюджету, часових рамок, ресурсів та інших конкретних цілей, значна частина яких здійснюється у формі управління програмами та проєктами.

Переваги системного управління полягають у здатності ефективно інтегрувати і оптимізувати всі частини системи для досягнення загальних цілей. Це включає в себе не тільки вирішення окремих завдань ефективно та результативно, але й забезпечення їхньої взаємної узгодженості і цілісності діяльності системи. Системне управління дозволяє враховувати взаємозв'язки між різними елементами системи, спрощує ідентифікацію і вирішення проблем на ранніх етапах, і допомагає уникнути дублювання робіт і розривів у комунікаціях.

Список використаних джерел:

1. Школяр С., Шпильовий В. Формування в майбутніх менеджерів здатності до управління інноваційними проєктами. Витоки педагогічної майстерності: журнал / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2022 Випуск 30. (Серія «Педагогічні науки») С.184-191. <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2022.30.270679>
2. Школяр С. П., Шпильовий В. Д. Інтеграція ключових стратегічних моделей до контексту управління освітою. Ресурсно-орієнтоване навчання в «3D»: доступність, діалог, динаміка : збірник тез доповідей IV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 22–23 лютого 2024 року). Полтава : ФКУЕП ПДАУ, 2024. С. 140–142. URI: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/23133>

3. P2M: A Guidebook of Program & Project Management for Enterprise Innovation. Third Edition. *Project Management Association of Japan (PMAJ)*. June 2017. 427 p.

ТЕОРІЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В МЕНЕДЖМЕНТІ

*Самокиш Н.В.
Полтава, Україна*

Науковий керівник: Іщенко Інна Сергіївна, кандидат економічних наук, асистент кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І.А. Зязюна Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

У сучасному динамічному бізнес-середовищі ефективність управлінських рішень є критично важливою для успіху будь-якої організації. Теорія прийняття рішень в менеджменті досліджується, як керівники вибирають дії серед альтернатив з обмеженими ресурсами та неясними наслідками. Розуміння цієї теорії може значно підвищити ефективність процесу управління, адаптацію до змін у ринкових умовах та загальну стратегічну гнучкість.

Теорія прийняття рішень охоплює деякі основні аспекти, які впливають на управлінську практику. По-перше, вона розглядає раціональний підхід, де рішення приймаються на основі логічного аналізу та оцінки альтернативи. По-друге, теорія обмеження раціональності враховує обмеження в інформаційних ресурсах, часі та когнітивних здібностях, які можуть перешкодити ідеальному прийняттю рішень. Також, інтуїтивні та творчі підходи дозволяють менеджерам використовувати неформальні методи оцінки, базуючись на особистому досвіді та неявних знаннях.

Теорія прийняття рішень в менеджменті пройшла значний шлях розвитку від класичних моделей раннього ХХ століття до сучасних підходів, що включають складні аналітичні інструменти та моделі поведінкової економіки. Класичні теорії зосередилися на максимізації вигоди та ефективності з мінімальними витратами, в той час як сучасні підходи приймають до уваги людську непередбачуваність та емоційні фактори [1].

Моделі прийнятих рішень можуть бути застосовані в різноманітних контекстах, від стратегічного планування до оперативного управління [2]:

Стратегічне планування: раціональний підхід готовий у формулюванні регулярних цілей та стратегій, але обмежена раціональність може вимагати переоцінки стратегії у відповідь на зміну констатації.

Кризове управління: у кризових ситуаціях інтуїтивні та творчі підходи часто найбільш ефективні, після чого вони можуть швидко реагувати на непередбачені виклики.

Операційне управління: обмежена раціональність може допомогти менеджерам оптимізувати процеси та ресурси за умови невизначеності та обмеженості даних.